

## Obavijest

### Seminar "Srbija i NATO"

Kopaonik, 28-30. listopada 2010.

Seminar je održan u organizaciji Centra za društveni dijalog i regionalne inicijative (udruge studenata Fakulteta političkih nauka iz Beograda) i beogradskog Centra za sigurnosne studije, a uz potporu veleposlanstava Sjedinjenih Američkih Država i Kraljevine Norveške u Beogradu. Na seminaru je sudjelovalo oko 400 studenata Fakulteta političkih znanosti iz Beograda s ciljem argumentiranih rasprava na temu eventualnog članstva Srbije u NATO-u.

Američka veleposlanica u Srbiji Mary Burce Warlick je na otvorenju istaknula želju SAD-a da pomogne Srbiji u euroatlantskim integracijama, a da će građani Srbije sami odlučiti o želji za daljnjim institucionalnim približavanjem NATO-u.

Kroz nekoliko panela bavilo se različitim aspektima tematike Saveza – od osnovnih informacija o Savezu, iskustvima neutralnih zemalja (Finska, Švicarska), iskustvima zemalja koje su na putu u članstvo (Crna Gora), kao i onih koje su postale članice (Slovenija i Hrvatska) te zanimljivim razmišljanjima studenata o pitanju odnosa Srbije i NATO-a.

Finski veleposlanik u Beogradu Karl Veijalainen istaknuo je kako je Finska službeno "vojno nesvrstana", ali da kao članica EU-a u političkom smislu prati zajedničku europsku sigurnosnu i obrambenu politiku (ESDP). Time je želio naglasiti kako se Finska ne može tretirati kao tipična neutralna zemlja. S druge strane vojni izaslanik u švicarskom veleposlanstvu u Beogradu puk. Markus Vidmer ponovio je poznate stavove o tradicionalnoj švicarskoj neutralnosti te naglasio kako to prilično košta švicarske porezne obveznike, ali zasada nema naznaka u pravcu mijenjanja takve politike.

Na panelu "Regionalnih iskustava u procesu pridruživanja NATO-u" slovenski predstavnik Zmago Jelinčič, zastupnik u parlamentu, izrazio je negativan stav prema Savezu smatrajući kako Slovenija nema nikakve koristi od članstva te da se sve vrti oko interesa SAD-a koji vode glavnu riječ. Smatra da se Slovenija treba povući iz NATO-a te da i članstvo u EU-u nema nikakvog smisla ni koristi za Slovence. Izrazio je uvjerenje kako će Hrvatska sigurno praviti probleme Srbiji na putu u NATO i EU te da to Srbiji ionako ne treba.

Hrvatski predstavnik dao je kratki pregled puta koji je prošla Hrvatska na putu u NATO, naglasio važnost odmjerene komunikacijske strategije s građanima te sudjelovanje civilnog društva u informiranju javnosti. Naglašena je spremnost Hrvatske za nastavak dijeljenja vlastitih iskustava sa zemljama u regiji pa tako i sa Srbijom te da nema razloga da Hrvatska radi probleme Srbiji ako se ona odluči na članstvo u NATO-u, a pogotovo ne one probleme koje je radila Slovenija prilikom hrvatskog pridruživanja

Savezu. Dati su pozitivni primjeri i argumenti zašto je članstvo Hrvatske u NATO-u u interesu hrvatskih građana.

Predstavnik Crne Gore (Savo Kentera, predsjednik Evro-Atlantskog kluba CG) osvrnuo se na probleme komunikacijske strategije uslijed kojih je potpora građana CG pala s gotovo 40 na 30-tak posto. Dodatan problem je nepostojanje konsenzusa relevantnih stranaka oko definiranja članstva u NATO-u kao jasnog nacionalnog interesa. Posebno je naglasio kako su srpske političke opcije u CG protiv članstva, što je i stav većine Srba u BiH i Srbiji. Panel je bio popraćen velikim brojem pitanja vezanih za financijske pokazatelje članstva u NATO-u, pitanje sigurnosti, pravovremenog odgovora na prirodne katastrofe, prijetnje terorističkim napadima, eventualne regionalne važnosti Centra za krizne situacije kraj Niša i sl.

Posebno je bila zanimljiva debata dvaju timova studenata ("Za i protiv NATO-a") koja je pokazala da veliki broj mladih ljudi, ali i građana još uvijek na NATO gledaju pod snažnim emocionalnim pritiscima. Kao i na panelu tako i u srbijanskoj javnosti potpora NATO-u se kreće oko 20-tak posto što i nije tako loše ako se uzme u obzir iskustvo vezano za vojni angažman iz 1999. Pokazalo se da su studenti na panelu (vjerojatno kao i većina građana Srbije) skloni više emocionalnom pristupu kada je riječ o NATO-u, dok je u drugom planu realan pristup sa stanovišta interesa, te će se i buduća komunikacijska strategija morati više baviti ovim odnosom.

Na jednom su panelu trebali sudjelovati i predstavnici stranaka te iznijeti stranačka razmišljanja oko NATO-a (DS, SNS, SPS, DSS, LDP), ali se nitko nije pojavio što je rezultiralo vrlo negativnim studentskim komentarima čime stranke sasvim sigurno nisu poslale dobru poruku. Dan ranije došao je jedino predstavnik DS-a i ponovio želje predsjednika Tadića i Vlade RS-a oko nastavka procesa europskih integracija.

Ovakvi seminari su vrlo korisni za rasprave na temu NATO-a koje tek čekaju srbijansko društvo. Dobro je da mladi ljudi u Srbiji (posebno budući stručnjaci i lideri) otvaraju ove teme i da o njima razgovaraju sa što manje emocija (nemoguće ih je isključiti), a s više političke realnosti, imajući u vidu nacionalne interese svoje zemlje.

*Mladen Nakić*